

Langzamerhand komt eenige opleving in ons wereldje van amateur-cineasten. Er is een klein aanbod van film-materiaal en de mogelijkheid van aanschaffing van camera's, optiek, toebehoren enz. behoort niet meer geheel tot de illusies. Het is weliswaar verre van wat het moet zijn om ons te kunnen bewegen, zooals we dat noodig hebben, doch er is een verbetering, sinds 1945.

Het gevolg is, dat onze amateurs uit hun gedwongen rust ontwaken en filmplannen smeden. De camera's worden afgestoft en nagekeken op vocht en roest, sluitersnelheden worden gecontroleerd en stroefheden in het mechaniek worden verholpen.

Prettig is dit alles na onze jaren van non-activiteit! Laten we er dankbaar voor zijn. Onze liefhebberij immers betekent zooveel voor ons. We hebben nu lang genoeg gewacht, plannetjes voldoende uitgebroed. We kunnen dan nu eindelijk weer een beetje aan de slag.

Parallel met deze nieuwe filmbezigheid onzer amateurs doet zich ook in onze landelijke filmiga nieuw leven horen en daarmee komt het probleem „filmclubs" vanzelf weer aan de orde. In dit blad zijn in enkele recente nummers over filmverenigingen reeds opinies geuit. Het is een goede gedachte van de redactie van „Het Veerwerk" haar kolommen, juist nu open te stellen voor gedachtenwisseling. Het smalfilm-amateurisme in Nederland zal zeer gebaat zijn met een organisatie, die voor de toekomst zich aanpast aan de wenschen van onze amateurs. Wij maken dan ook gaarne gebruik van de gastvrijheid van „Het Veerwerk", om onze meening over filmclubs te zeggen, waarmee wij tegelijkertijd voldoen aan tot ons gerichte vragen over dit onderwerp.

Wij stellen daarbij voorop, dat onze meening een strikt persoonlijke en volstrekt objectieve is, vrij van vooroordeel en verre van eenige tendens, welke ook.

Men onderscheide bij de vraag, waarom en hoe filmclubs te organiseren, vooreerst de landelijke organisatie en de lokale club. De eerste heeft een algemeene, in organisatorischen zin, samenbindende en leiding gevende taak, zonder directe bemoeienis met de eigenlijke filmproductie als zoodanig. De lokale club daarentegen heeft een directe aanraking met de filmerij en van haar moest dan ook inderdaad het vitaminegevend bestanddeel van het geheele film-organisme in Nederland komen.

In het verleden is dit niet immer verstaan.

De lokale clubs, als afdelingen van de landelijke organisatie optredend, verwachtten alle heil en hulp van de bestuurders van de „top" daarbij te veel uit het oog verliezend, dat deze „top" tenslotte moeilijk anders kon zijn dan het deels administratieve, deels richting gevende „overkoepelings"- orgaan, met zeer zeker de plicht te stimuleren en te steunen, doch dit laatste slechts vooral indirect. Uit dit misverstand, met van beide zijden goede trouw, zijn in het verleden verwijten gegroeid, waarbij de een den ander non-activiteit meende te mogen toedichten. Wij zullen allen begrijpen, dat er tekortkomingen zijn geweest, doch het is ook duidelijk, dat we allen willen en moeten streven om nu voor de toekomst een organisme te bouwen, dat den getrouwen en den aanhankelijken nieuwe bezieling en den afvalligen de lust geeft, terug te keeren tot de gelederen!

Er zijn amateurs, die niets voelen voor aansluiting bij een filmclub; zij hebben genoeg aan hun eigen filmhuisje en hun eigen filmkruisje. Het kan zijn dat zij zich té competent gevoelen voor aansluiting bij een club, waarvan de leden niet opkomen tot hun peil. En zij bedanken ervoor, altijd leeraartje en voorganger te spelen. Geen tijd.

Er zijn ook amateurs (en dat zijn de „massa") die zich à priori een complexje aanmeten van nederigheid. Een filmclub? Niets voor mij! Ik ben maar een prutser! Een enkele is over te halen, doch het ware bloed is er niet!

Tusschen beide groepen hierboven genoemd staat de „middenstander"- amateur (passez le mot s.v.p.) die „den moed" heeft. En de lust natuurlijk!

Wat moeten we nu doen om de heele gemeente bijeen te brengen? Heeft het zin dit te doen? Waarom zullen we ons eigenlijk druk maken? Waarover vinden we ons op? Waartoe besteden volijverige amateurs hun avonduren met schrijfwerk, met vergaderingen, met voorbereidingen voor dit en met plannen smeden voor dat, alles ten gerieve van een aantal collega's, die „het wel geloven" en die straks vermoedelijk ook nog gereed staan met een presenterblaadje vol ondank!

Waarom?

Waarom eigenlijk filmclubs?

Waarom een landelijke organisatie, met aldien poespas van papieren, formulieren, plannen, voorstellen, vergaderingen, discussies, ruzies . . . ook dat. Hierop een antwoord te geven is gemakkelijk en moeilijk tegelijk. We zullen de poging eens wagen!

De filmclub is er ontegenzeggelijk voor de leden, die daarvan dus iets verwachten. Accoord! Doch de leden zijn er wis en zeker ook voor de club, die iets van hén mag verwachten! En hier ligt de misère! En heusch niet alléén in filmclubs. Daarbij moge één factor nimmer worden vergeten: elke club drijft op een kern, op een leidend en stimulerend element, en soms is dat één man! Geen vereniging ter wereld of érgens is er die man of zijn er die mannen, die de club beziel of bezielen. Zoo niet dan gaat zulk een vereniging vroeger of later ter ziele. Hieronder komt men niet uit. Daarom is het zoo noodig, dat men een club op natuurlijke wijze laat groeien en hoede men zich ervoor clubs te forceeren. De kern moet in staat zijn door bezielend voorbeeld en onvermoeide stuwkracht den aanhang blijvend te winnen en dezen tot daden te inspireeren.

Belangrijk daarbij is ook het clubmilieu. In een filmclub speelt het „milieu" een zeer groote rol, want filmen brengt de menschen zeer intens tot elkaar. En dan wil men gaarne — het is zéér menselijk — in die omgeving in aanraking komen met menschen, waarmee men zich op zijn gemak gevoeld. Men dwinge dus nimmer iemand lid te worden van een vereniging, waarin menschen zijn, die hem niet liggen. Dit klinkt mogelijk niet zo prettig in een tijd waarin de gemeenschapsgedachte allerwege wordt verheerlijkt! Het spijt ons. Maar wij willen de waarheid zeggen. In de vroegere door de landelijke organisatie van het film-amateurisme in Nederland

gevolgde verenigings-structuur lag het besloten, dat men in de locale afdeling verplicht werd ingeorganiseerd. En hieruit kwamen moeilijkheden en ontstonden separeringen. Soms waren het wenschen, die verband hielden met het min of meer gevorderd zijn in de liefhebberij. Men wenschte alleen in clubverband te verkeeren met amateurs van plus minus gelijke capaciteiten. Zeer begrijpelijk en volkomen gerechtvaardigd. Soms ook was het de milieu-questie in optima forma. Men wenschte bij voorkeur samenwerking met amateurs uit eigen, maatschappelijk gezien, kring. Dat is dan misschien minder begrijpelijk voor dezen tijd. Doch wij blijven er liever buiten en richten onze organisatie daarop in. Er valt niets te dwingen in filmclubs, waar zeer individueel wordt gedacht, gewerkt en gepresteerd.

Er zijn nog talrijke factoren meer, die de vorming van filmclubs kunnen beïnvloeden, details misschien, doch men moet er rekening mee houden. En zijn b.v. amateurs, die van oordeel zijn, dat in een filmclub uitsluitend camera-bezitters, actief filmende operateurs thuis hooren! Soit! Doch er zijn ook filmamateurs, die vinden dat in een club nog heel wat menschen meer thuis hooren, scenarioschrijvers (journalisten), geluids- en verlichtings-specialisten (ingenieurs), acteurs en actrices, muziek-kenners enzovoort. Laat dan elk rustig zijn eigen ideeën botvieren. Ieder vorme de club, die hij wenschte. Dan zijn immers allen tevreden en het film-amateurisme vaart er wel bij.

Dit alles zijn beschouwingen met een min of meer psychologischen inslag.

Er is echter nog veel meer over filmclubs te zeggen, want éénmaal in pais en vrede bijeen, ieder content met kleur en vorm, begint het eigenlijke werk pas. Wij zeiden reeds, dat de leden van een filmclub iets verwachten van hun vereniging. Wat verwachten zij? Dat is nu juist het brandende vraagstuk. De verwachtingen varieeren. Elk lid heeft zijn eigen ambities. De beginner komt in een club om te leeren. De gevorderde wenschte er zijn eerezucht te voeden en gelukkig de club, lezers, die beide categorieën van heden bezit. In zulk een club namelijk vullen de leden elkaar aan. Nog één ding: Werken! En de club loopt!

We zien in gedachten vele collega's-filmers (met verenigings-ervaring) meewarig het hoofd schudden!

Werken! Jawel! Een paar menschen „Werken“, de rest laat werken, de groote rest komt om te zien werken, het is de vermaledijde groep kijkers, de eeuwige zelf-niets-doeners.

Hier moeten we appeleeren! Het is juist en het is toch niet heelemaal zoo dramatisch. Want Uzelf, U de „werker“ is ook in gebreke. U verstaat het dan natuurlijk niet om de kijkers tot werkers te maken en dan is U geen man met het bezielende en inspireerende feu sacré, dat de newcomers in enthousiasme moet brengen om ook eens iets te doen, om ook eens iets te presteeren. Het kleine vonkje van eerezucht, dat ook in ieder beginnening steekt, moet aangewakkerd worden en kan aangewakkerd worden door Uw voorbeeld. Het is zeer dankbaar en zeer verdienstelijk tevens, uit Uw club een newcomer naar voren te stuwen. Dat moet onze taak zijn als kern, dat moet ook ons doel zijn bij de vorming van clubs.

Het verleden heeft getoond, dat het kan.

Dit opvoeden van den beginner tot beter werk en tot meer begrip voor de mogelijkheden van de amateur filmerij, is nu juist de taak, die voor de filmclubs is neergelegd.

Het is een vraag, die niet gemakkelijk voor beantwoording vatbaar is: Kleine clubs of groote clubs? Het is een béél belangrijke vraag bovendien.

Kleine clubs behoeven niet veel meer te zijn dan „losse“ filmersgroepjes, die geen gereglemeenteerd clubverband hebben, geen bestuur en geen administratie.

Voor groote clubs is dat anders; die kunnen niet zonder leiding en administratie.

Welk doel heeft U met een te vormen clubje? Gezamenlijk een film maken? Wilt U eens praten met andere filmers? Werk van andere amateurs zien? Dat kan zoowel in los als in vast verenigingsverband, mits U natuurlijk weet, waar filmcollega's te vinden zijn. Dat is de taak van de landelijke organisatie; deze zal op Uw verzoek mededeelen, welke leden van de organisatie in Uw woonplaats te vinden zijn. En dan kunt U starten, U stelt zich met hen in verbinding, conform Uw wenschen. U zoekt contact en vormt Uw club, zoals U ze hebben wilt, waarbij U dan automatisch „gelijkdenkenden“ zult vinden in de filmcollega's, die op Uw voorstel en op Uw uitnodiging ingaan.

En dan moet U voor zichzelf uitmaken, wat U wilt met Uw club. Dat is niet te omlijnen. Het hangt geheel af van Uw persoonlijke ambities. We kunnen ons b.v. indenken, dat de leden van de landelijke organisatie (want die moet er zijn en U moet daarvan lid zijn) met elkaar contact zoeken, alléén om films van elkaar te zien en daarover te praten. Uit zulke contacten groeien van zelf clubs met grooten activiteits-sfeer. Laat echter alles rustig en a.h.w. vanzelf gaan. Geen bemoeienis van boven af. Hebt U de landelijke organisatie noodig bij Uw plannen, dan roept U ze erbij! Wilt U alles op eigen houtje doen? Oké! Gaat Uw gang.

Nu vraagt U ons welke voordeelen in het algemeen filmclubs bieden boven het individueele lidmaatschap van de landelijke organisatie, aannemende dat U doordrongen bent van de wenselijkheid voor U om zich aan te sluiten bij de landelijke filmorganisatie, over welke doelstelling en taak toch dezer dagen elders in dit blad wel leetuur te vinden zal zijn.

Welnu U vind in filmclubs altijd een leerschool, zoowel beginners als gevorderden. Natuurlijk beginners in de eerste plaats.

Dan vindt U de filmclubs, stimulansen voor Uw liefhebberij. Het werk van anderen bekoort U en trekt U aan. U wilt dat presteeren, wat anderen bereikten. U wilt weten, hoe zij het bereikten.

U ziet in filmclubs Uw vorderingen en Uw tekortkomingen.

U hebt in filmclubs contact met andere amateurs en indien U werkelijk van Uw hobby houdt, zult U zulk een contact wenschen en noodig hebben.

Dan is er de mogelijkheid van een lezing en van een demonstratie, in de clubs. Alléén kunt U dat niet hebben.

Het gezamenlijk maken van films is een der groote attracties van filmclubs en er zijn vele clubs (in het buitenland) die zoo ongeveer alléén daarop zijn gebaseerd, dat de leden met elkaar films produceeren.

Wanneer U een beetje dóórdenkt vindt U zelf nog andere voordeelen van het vormen van filmclubs. De constructie van de landelijke organisatie (dit is heel belangrijk) maakt het in zekeren zin onnoodig, dat U in Uw filmgroepje de beslomeringen brengt van een gereglemeenteerd bestaan. De filmclubs, mits zij niet te groot zijn, kunnen het buiten bestuur e.d. stellen: zij hebben slechts één wensch: filmen! In ieder geval kan men beginnen met een club (groep) in de eenvoudigste vorm. Alle leden van zulk een groep zijn immers reeds samengebonden in de landelijke organisatie, die de overkoepeling is, resp. moet zijn, van alles wat smalfilm in ons land.

Dan blijft verder voor locale clubs het programma geheel vrij. En dat is de ideale toestand.